

Sygn. akt II AKa 258/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Marek Motuk (spr.)

Sędziowie: SA – Paweł Rysiński

SO (del.) – Marek Celej

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Rucińska

przy udziale oskarżyciela posiłkowego substydiarnego M. G.

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2014 r.

sprawy I. J.

oskarżonej z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego substydiarnego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 21 stycznia 2014 r. sygn. akt XVIII K 375/12

I utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II zasądza od oskarżyciela posiłkowego substydiarnego M. G. na rzecz I. J. kwotę 600 zł tytułem poniesionych przez nią wydatków związanych z udziałem ustanowionego przez nią obrońcy w postępowaniu odwoławczym oraz na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

I. J. została oskarżona o to, że „w okresie pomiędzy 26 maja 2003 r. a 25 czerwca 2003 r., działając jako przedstawiciel ustawowy, Prezes Zarządu (...) S.A., w celu niekorzystnego rozporządzenia mieniem akcjonariuszy mniejszościowych, w tym w celu ich oszustwa oraz (...) S.A., zleciła podmiotowi (...) sp. z o.o. dokonanie wyceny akcji akcjonariuszy mniejszościowych, dla celów przymusowego wykupu akcji w trybie art. 417 kodeksu spółek handlowych, według metody „zdyskontowanych przepływów finansowych;”, która z założenia pomijała przy wycenie majątek trwały przedsiębiorstwa tj. m.in. słodownię, zmodernizowaną kotłownię gazową, maszynownię chłodniczą, hydrofornię, magazyny, warsztaty, transport odsprzedany firmie (...), ponadto pominięto zdeponowane wolne środki w kwocie 27.404.535,02 zł oraz wierzytelność z tytułu udzielonej pożyczki Browarowi (...) w S., co skutkowało dokonaniem wyceny akcji w kwocie 783,84 zł za akcję tj. o wartości co najwyżej 1/3 wartości rynkowej akcji wycenianego przedsiębiorstwa, co skutkowało wykupem tychże akcji po zaniżonej istotnie cenie. Oskarżona wiedząc, iż zakwestionowanie uchwały przez akcjonariuszy nie mogłoby skutkować wzruszeniem merytorycznych przyczyn przymusowego wykupu akcji oraz zakresu i efektu wyceny, celowo wybrała metodę wyceny, która skutkowałą powstaniem szkody majątkowej m.in. u pokrzywdzonego, naruszając zasady równego traktowania akcjonariuszy oraz kodeksowych zasad wyceny akcji według cen rynkowych. W tym samym czasie akcje (...) S.A. na rynku wolnym

wyceniane były na kwotę przekraczającą 3.000 zł za akcję. Powyższe okoliczności potwierdza opinia nr. (...) Instytutu (...) sp. z o.o. w W. z dnia 27 lipca 2012 sporządzona dla Prokuratury Rejonowej Warszawa Mokotów w Warszawie w niniejszej sprawie, a która znajduje się w aktach prokuratorskich”

tj. o popełnienie przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uniewinnił oskarżoną od popełnienia zarzucanego jej przestępstwa oraz rozstrzygnął w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego oraz kosztów sądowych.

Wyrok powyższy zaskarżył w całości pełnomocnik oskarżyciela subsydiarnego zarzucając mu obrazę następujących norm, a to:

I. przepisów kodeksu postępowania karnego, tj.;

a) art. 170 § 1 pkt 2,3 i 5 k.p.k., poprzez oddalenie wniosków dowodowych oskarżyciela zgłoszonych w akcie oskarżenia, piśmie procesowym z dnia 23 lipca 2013r. oraz zgłoszonych na rozprawie w dniu 14 stycznia br., pomimo braku podstaw do wydania postanowienia o oddaleniu wniosków dowodowych, pomimo zasadności ich zgłoszenia, pomimo braku uzasadnienia w wyroku z jakich powodów wnioski zostały oddalone oraz pomimo konieczności ich uwzględnienia w świetle postawionego oskarżonej zarzutu oraz mając na uwadze wskazania zawarte w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Warszawie w niniejszej sprawie, które określiło ramy Sądowi I instancji dotyczące kierunku prowadzenia postępowania dowodowego w niniejszej sprawie,

b) art. 4 k.p.k., w zw. z art. 7, w zw. z art. 9 § 1 k.p.k. poprzez, m.in. skutek naruszeń wskazanych w pkt a),

- rozpatrzenie wszystkich istotnych okoliczności sprawy solennie, jedynie i wyłącznie na korzyść oskarżonej,
- pominięcie wszystkich istotnych okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonej, w szczególności;

1. czy jedynie oskarżona zleciła dokonanie wyceny, w tym wyceny w warunkach przyjęcia metody zdyskontowanych przepływów finansowych, według jakich założeń dla poszczególnych etapów dokonania wyceny i w oparciu o jakie źródła zarówno;

- dla przyjęcia założeń danego etapu wyceny

- dla danych ekonomiczno-finansowych (...) S.A., rzeczywistych i prawdziwych na danym etapie wyceny,

2. jakie dane i dokumenty przekazano i czy w ogóle przekazano i kto (oskarżona?) przekazał w imieniu (...) S.A. firmie. (...) Sp. z o.o. a w dalszej kolejności, jakie dane i dokumenty źródłowe i od kogo otrzymał R. R. (1) na potrzeby dokonania wyceny,

3. czy oskarżona po dniu zwołania (...) oraz po dniu dokonania wypłaty m.in. na rzecz pokrzywdzonego M. G., należności za przymusowo wykupywane akcje, otrzymała jakąkolwiek wymierną korzyść, czy to finansową, czy to organizacyjno-funkcjonalną w ramach przeszeregowań personalnych w ramach grupy (...) S.A.

4. czy Słodownia została wyłączona z wyceny, a jeśli tak na czyj wniosek, względnie polecenie, z czyjej inicjatywy i w jakich okolicznościach i kiedy,

5. czy Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy zwołane na dzień 26 maja 2003r. zostało zwołane zgodnie z art. 417 i 418 k.s.h, w szczególności, czy oskarżona jako prezes zarządu (...) S.A. zweryfikowała, czy (...) S.A. w dacie zwołania (...) S.A. dysponował wymaganą liczbą akcji większościowych

6. czy został naruszony art. 613 § 3 k.s.h. poprzez zwołanie - co bezspornie uczyniła oskarżona - (...) na dzień 26 maja 2003r. albowiem, nowe przepisy (art. 417 i 418 k.s.h.) stosuje się jedynie do „zmiany treści” oraz „rozporządzeń” prawami akcjonariuszy. Przymusowy wykup nie jest, co oczywiste "zmianą treści" prawa,

nie jest również rozporządzeniem, Z istoty swej, bowiem czynność rozporządzenia prawem zawiera element konstrukcyjny, w postaci DOBROWOLNOŚCI obrotu prawem.

W przypadku wykupu przymusowego, elementu dobrowolności brak, właśnie poprzez istotę przymusowości wykupu. Zatem instytucja szczególna, o której mowa w art. 417 i 418 k.s.h. nie ma zastosowania wobec akcjonariuszy, którzy prawa swe nabyli przed dniem wejścia w życie k.s.h. Zagadnieniem tym, w ujęciu prezentowanym przez powoda - według jego wiedzy - nikt dotychczas się nie zajmował, nie badał tego także Trybunał Konstytucyjny, niemniej oskarżona zwołując (...) działała w warunkach wskazanego powyżej reżimu,

7. czy oskarżona, zlecając, bądź akceptując zlecenie wyceny akcji metodą „zdyskontowanych przepływów finansowych” przy akceptacji, bądź braku wyraźnej akceptacji założeń, dokumentów źródłowych i parametrów wyceny w/w metodą, w warunkach gdy cena rynkowa akcji (...) S.A. kształtowała się powyżej 2.000zł., naruszyła świadomie i celowo zasadę z art. 20 k.s.h. nakazującą równe traktowanie akcjonariuszy,

8. odstąpienie od przesłuchania - oddalenie wniosków dowodowych - pozostałych członków zarządu (...) S.A. na okoliczność kto w ramach organu osoby prawnej pełnił funkcje wiodące i inicjujące działania opisane w punkcie b) powyżej i w jakich okolicznościach, w tym w zakresie roli oskarżonej jako prezesa zarządu,

9. czy oskarżona zweryfikowała wycenę pod względem prawdziwości, kompletności i rzetelności, względnie czy dochowała należytej staranności w celu weryfikacji wyceny, według w/w kryteriów,

10. czy wycena w ogóle po jej dokonaniu trafiła do (...) S.A. i czy oskarżona potwierdzając akcjonariuszom mniejszościowym fakt wypłaty takiej, a nie innej kwoty za akcje, знаła w ogóle dokument wyceny, na podstawie to którego winna dokonać wyceny akcji i zapłaty ceny?

c) art. 193 § 1 k.p.k., w zw. z art. 157 § 2 Prawa o ustroju sądów powszechnych, poprzez pominięcie dowodu z opinii biegłego, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i rozprawy głównej, pomimo uznania w uzasadnieniu wyroku, iż biegły R. wydał opinię jako biegły i jako biegły w rozumieniu ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz przepisów wykonawczych, zajmował stanowisko w sprawie w toku rozprawy głównej, choć opinię zlecono na etapie postępowania przygotowawczego, nie biegłemu jako podmiotowi posiadającemu odpowiednie w tym zakresie przymioty, lecz spółce prawa handlowego (...) Sp. z o.o. w W., zaś biegły R. występował w imieniu spółki z o.o., nie zaś na bezpośrednie i uprzednie zlecenie sądu, tudzież prokuratury, co skutkowało wydaniem wyroku w okolicznościach braku opinii biegłego, podczas, gdy Sąd uznał za zasadne przeprowadzenie takowego dowodu w toku rozprawy głównej i potwierdził zasadność dopuszczenia takowego dowodu już na etapie postępowania przygotowawczego, co czyni wyrok wadliwym

d) art. 404 § 2 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez niewskazanie okoliczności „wyjątkowości” prowadzenia rozprawy w dalszym ciągu po jej odroczeniu przekraczającym dopuszczalne terminy, w braku zmiany składu sądu, niemniej wskutek zmiany protokolanta,

e) art. 399 § 1 k.p.k. poprzez zaniechanie wypełnienia przez Sąd orzekający obowiązku wynikającego z tego przepisu po złożeniu zeznań przez świadka R. i P., w okolicznościach powzięcia podejrzeń, co do przypisania oskarżonej innego czynu, tj. posłużenia się dokumentem sfalszowanym,

f) art. 411 § 1 k.p.k. w zw. z art. 423 § 1 k.p.k. w zw. z całością normatywną rozdziału 47 k.p.k., poprzez odroczenie publikacji wyroku oraz terminu do sporządzenia jego uzasadnienia, przy jednoczesnej konstatacji w jego pisemnym uzasadnieniu o „oczywistości bezpodstawności zarzucanego oskarżonej czynu”, tj. wewnętrznej sprzeczności, którą obarczony był proces wyrokowania Sądu I instancji,

obrazę prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k., poprzez ocenę znamion czynu w odniesieniu do wyrywkowo zbadanych okoliczności sprawy, a w ramach zbadania wyrywkowego, jedynie w odniesieniu do okoliczności przemawiających wyłącznie na korzyść oskarżonej.

Opierając się na przytoczonych wyżej zarzutach skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy, jako oczywiście bezzasadna, nie zasługuje na uwzględnienie.

Przestępstwo opisane w art. 286 § 1 k.k. popełnione jest wówczas, gdy sprawca w celu osiągnięcia korzyści majątkowej swoim umyślnym działaniem doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania.

W niniejszej sprawie niekorzystne rozporządzenie mieniem polegało według pokrzywdzonego na doprowadzeniu do przymusowego wykupu akcji (...) S.A. w S. od akcjonariuszy mniejszościowych po zaniżonej cenie.

Z niekwestionowanych przez skarżącego ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie na podstawie materiału dowodowego prawidłowo ujawnionego i kompleksowo ocenionego przez Sąd I instancji wynika jednoznacznie, iż przymusowy wykup akcji mniejszościowych akcjonariuszy wymienionej wyżej spółki akcyjnej został dokonany na podstawie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (...) Browar S.A. Nr (...) podjętej w dniu 26 maja 2003r. W tym samym dniu podjęta także została przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy w/w spółki uchwała Nr (...), na mocy której do wyceny wartości akcji wybrana została spółka (...) sp. z o.o.

W świetle powyższych ustaleń wynika jednoznacznie, iż I. J. nie była osobą, która doprowadziła do przymusowego wykupu akcji akcjonariuszy mniejszościowych i miała wpływ na wybór podmiotu dokonującego ich wyceny. W związku z powyższym brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, iż doprowadziła ona do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonego lub spółki. Okoliczność powyższa była przedmiotem szczegółowej analizy dokonanej przez Sąd I instancji i znalazła odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku. Argumentację w nim zawartą podziela w całości Sąd Apelacyjny, zaś ponowne jej przytaczanie nie jest celowe.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny podziela także stanowisko Sądu I instancji, iż wszelkie okoliczności związane z dokonaniem wyceny wartości akcji (...) S.A. w S. nie mają znaczenia w niniejszej sprawie, albowiem nie przesądzają o odpowiedzialności karnej I. J. za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny uznał podniesione przez skarżącego zarzuty za oczywiście bezprzedmiotowe i bezzasadne. Podnosząc uchybienia opisane w pkt I c), d) e) i f) skarżący nie wykazał, iż mogły one mieć jakikolwiek wpływ na treść rozstrzygnięcia, a zatem brak jest podstaw do ich uwzględnienia. Zarzut obrazy prawa materialnego nie tylko należy uznać za oczywiście bezzasadny, lecz sposób jego sformułowania uzasadnia negatywną ocenę merytorycznych umiejętności pełnomocnika, będącego podmiotem profesjonalnym.

Mając na uwadze przytoczoną wyżej argumentację, Sąd Apelacyjny uznając zarzuty apelacyjne podniesione przez obrońcę, jako oczywiście bezzasadne, orzekł o utrzymaniu zaskarżonego wyroku w mocy.